РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на здравеопазването
Регионална здравна инспекция – Стара Загора

ДОКЛАД

ЗА

КАЧЕСТВОТО НА ВОДАТА

ЗА ПИТЕЙНО-БИТОВИ ЦЕЛИ

В ОБЛАСТ СТАРА ЗАГОРА

ЗА 2024 Г.

Изискванията по наблюдението и контрола на водоснабдителните системи и качеството на водата за питейно-битови цели са регламентирани в:

- Закон за водите
- Закон за здравето
- Наредба№ 9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели (ДВ,бр. 30 от 2001 г.) (Директива 98/83/ЕС);
- Наредба№ 3 за условията и реда за проучване, проектиране утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди (ДВ. бр. 88 от 2000 г.).

Съгласно изискванията на чл. 9, ал. 1 от Наредба № 9 РЗИ – Стара Загора, ВиК ЕООД – Стара Загора и Общините, които сами водоснабдяват населените места ежегодно разработват съвместни програми за мониторинг на питейните води в област Стара Загора.

РЗИ - Стара Загора извършва непрекъснато наблюдение на качеството на питейната вода, подавана за нуждите на населението в гр. Стара Загора и областта. Броят на пунктовете, честотата и вида на мониторинга са съобразени с изискванията на Наредба № 9 от 16 март 2001г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели.

Водоснабдяването на населението на Старозагорска област с вода за питейно-битови цели се осъществява в 127 Зони на водоснабдяване, от тях 7 зони на водоснабдяване се стопанисват от общинските администрации и 120 от „ВиК“ ЕООД – Стара Загора.

Няма зони на водоснабдяване, които не са обхванати с мониторинг.

Мониторинг от група А

През 2024 г. по показателите на мониторинга от група А са проведени изпитвания на 675 проби от водопроводната мрежа на населеното място, от които 609 съответстват на нормативните изисквания. От общия брой проби, нестандартни са 66 или 9,8 %.

През 2023 г. по показателите на мониторинга от група А са проведени изпитвания на 717 проби от водопроводната мрежа на населеното място, от които 655 съответстват на нормативните изисквания. От общия брой проби, нестандартни са 62 или 8,6 %.

През 2022 г. по показателите на мониторинга от група А са проведени изпитвания на 869 проби от водопроводната мрежа на населеното място, от които 822 съответстват на нормативните изисквания. От общия брой проби, нестандартни са 47 или 5,4 %.

Мониторинг от група Б

През 2024 г. по показателите на мониторинга от група Б са проведени изпитвания на 180 проби от водопроводната мрежа на населеното място, от които 165 съответстват на нормативните изисквания. От общия брой проби, нестандартни са 15 или 8,3 %.

През 2023 г. по показателите на мониторинга от група Б са проведени изпитвания на 184 проби от водопроводната мрежа на населеното място, от които 149 съответстват на нормативните изисквания. От общия брой проби, нестандартни са 35 или 19,0 %.

През 2022 г. по показателите на мониторинга от група Б са проведени изпитвания на 185 проби от водопроводната мрежа на населеното място, от които 164 съответстват на нормативните изисквания. От общия брой проби, нестандартни са 21 или 11,4 %.

По **физико-химични показатели:**

През 2024 г. са извършени общо 18652 изследвания от водопроводната мрежа на населеното място по показателите на мониторинга от група А и Б, от които 81 изследвания са нестандартни или 0,4 %.

През 2023 г. са извършени общо 19646 изследвания от водопроводната мрежа на населеното място по показателите на мониторинга от група А и Б, от които 99 изследвания са нестандартни или 0,5 %.

През 2022 г. са извършени общо 22862 изследвания от водопроводната мрежа на населеното място по показателите на мониторинга от група А и Б, от които 70 изследвания са нестандартни или 0,3 %.

Отклоненията в качествата на питейната вода по ***химични показатели*** за област Стара Загора са по показател нитрати и по показател сулфати в с. Тракия и с. Опан.

По **микробиологични показатели:**

През 2024 г. са извършени 3559 изследвания от водопроводната мрежа на населеното място, от тях 8 анализа са нестандартни или 0,2 %.

През 2023 г. са извършени 2943 изследвания от водопроводната мрежа на населеното място, от тях 32 анализа са нестандартни или 1,1 %.

През 2022 г. са извършени 3514 изследвания от водопроводната мрежа на населеното място, от които 16 изследвания са нестандартни или 0,5 %.

От проведените анализи са установени следните проблеми в качеството на питейните води:

- Отклонения по показател „нитрати”

Основни причини са неправилно използване на азотни минерални торове в разрез с добрите земеделски практики, неспазване на изискванията по отношение събирането, съхраняването и обезвреждането на торовия отпадък в животновъдството, липса на канализация и съоръжения за пречистване на фекално-битовите води в по-малките населени места. Проблемът е трудно решим, тъй като нитратите са трайно присъстващо неорганично съединение във водата и няма разработени достъпни и масово приложими в практиката методи за отстраняването им от големи количества вода.

Възможностите за решаване на проблема са свързани преди всичко с изграждане на нови водоизточници или смесване на водите от проблемните водоизточници с води с добро качество, с цел разреждане на нитратите до допустимата стойност, чрез изграждане на връзки с други зони на водоснабдяване. Утвърждаване на санитарно-охранителни зони около водоизточниците и спазване на режимите в тях.

По **радиологични показатели**:

През 2024 г. са изследвани 32 бр. проби по радиологични показатели, от които 6 проби имат отклонения по показател обща алфа-активност над контролното ниво от 0,1 Bq/l. Направени са допълнителни изследвания на радионуклиди и е извършена оценка на параметричната стойност на индикативната доза. Пробите отговарят на изискванията на Наредба № 9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели.

През 2023 г. са изследвани 30 бр. проби по радиологични показатели, от които всички проби отговарят на изискванията на Наредба № 9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели.

През 2022 г. са изследвани 24 бр. проби по радиологични показатели, от които всички проби отговарят на изискванията на Наредба № 9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели.

Мониторинг питейни води ВиК ЕООД – Стара Загора

Мониторинг от група А

През 2024 г. по показателите на мониторинга от група А са проведени изпитвания на 1060 проби, от които 976 съответстват на нормативните изисквания. От общия брой проби, нестандартни са 84 или 7,9 %.

През 2023 г. по показателите на мониторинга от група А са проведени изпитвания на 899 проби, от които 804 съответстват на нормативните изисквания. От общия брой проби, нестандартни са 95 или 10,6 %.

През 2022 г. по показателите на мониторинга от група А са проведени изпитвания на 1086 проби, от които 885 съответстват на нормативните изисквания. От общия брой проби, нестандартни са 201 или 18,5 %.

Мониторинг от група Б

През 2024 г. по показателите на мониторинга от група Б са проведени изпитвания на 308 проби, от които 281 съответстват на нормативните изисквания. От общия брой проби, нестандартни са 27 или 8,8 %.

През 2023 г. по показателите на мониторинга от група Б са проведени изпитвания на 305 проби, от които 271 съответстват на нормативните изисквания. От общия брой проби, нестандартни са 34 или 11,1 %.

През 2022 г. по показателите на мониторинга от група Б са проведени изпитвания на 288 проби, от които 251 съответстват на нормативните изисквания. От общия брой проби, нестандартни са 37 или 12,8 %.

През 2024 г. са изследвани общ брой проби 1449, от които 1328 съответстват на нормативните изисквания. От общия брой проби, нестандартни са 121 или 8,4 %.

През 2023 г. са изследвани общ брой проби 1265, от които 1136 съответстват на нормативните изисквания. От общия брой проби, нестандартни са 129 или 10,2 %.

През 2022 г. са изследвани общ брой проби 1455, от които 1211 съответстват на нормативните изисквания. От общия брой проби, нестандартни са 238 или 16,4 %.

По **радиологични показатели**:

През 2024 г. са изследвани 81 бр. проби по радиологични показатели. От тях 10 броя не съответстват на нормативните изисквания.

През 2023 г. са изследвани 61 бр. проби по радиологични показатели. Всички проби съответстват на нормативните изисквания.

През 2022 г. са изследвани 81 бр. проби по радиологични показатели. Всички проби съответстват на нормативните изисквания.

ГЗ Хан Аспарухово – динамика в показателя „нитрати“ – наблюдава се повишаване на процента на стандартността. Това се дължи на изградените нови дълбоки тръбни кладенци по „Оперативна програма Околна Среда“. Отчита се подобрение на стойностите с тенденция към намаляване под максималната стойност.

Зона	2022 г.	2023 г.	2024 г.
ГЗ Хан Аспарухово			
% стандартност	79,82 %	88 %	93,94 %
Максимална ст-ст нитрати – мг/л	82	73	58
Минимална ст-ст нитрати – мг/л	42	50	35

1. Анализирани качества на водата във всяка зона:

Не са отчетени изменения в качеството на водата във водоснабдителните зони с тенденция към влошаване.

2. Няма зони с неизпълнен мониторинг.
3. Не са отчетени отклонения по микробиологични показатели. Остават отклоненията в нитратните зони и отклоненията по сулфати в ВЗ Опан и ВЗ Тракия

ВиК е стартирало процедура за получаване на разрешително за водовземане от нов водоизточник, за водоснабдяване на с. Опан. Документацията е входирана в БДИБР Пловдив. След получаване на разрешителното, ще бъде изградено новото водовземно съоръжение.

4. Отчетени са завишени стойности по показателя алфа активност следните зони:

Зона	Стойност на алфа активност Bq/l
ГЗ "Марица-Текира" Чирпан	0,217
МЗ Мъдрец	0,248
МЗ Мирово	0,298
МЗ Държава	0,240
МЗ Остра могила	0,110
МЗ Малко Дряново	0,125
МЗ Осларка	0,369
МЗ Голям дол	0,255

МЗ Калояновец	0,107
МЗ Дълбоки	0,111

- Предстои изследване на радионуклиди и изчисляване на индикативна дози на следните зони: Калояновец, Държава, Осларка, Голям Дол. Очаква се протокол от БАН за МЗ Мъдрец.
- Изчислена индикативна доза и в норма на: МЗ Братя Даскалови, МЗ Мирово, МЗ Православ, ГЗ Чирпан.
- МЗ Дълбоки се наблюдава, тъй като надвишението е в границите на неопределеността.

Проби питейна вода, анализирани по показатели от група А и група Б през 2024 г.

No	**РЗИ, ВиК**	**брой проби общо (група А + Б)**	**от тях нестандартни проби**		**от тях стандартни проби**	
			брой	**%**	**брой**	**%**
1	РЗИ Стара Загора	855	81	9,5	774	90,5
2	ВиК – Стара Загора	1368	114	8,33	1254	91,67
3	ВиК……					
4	**Общо:**	**2223**	**195**	**8,8**	**2028**	**91,23**

Проби и анализи по микробиологични показатели през 2024г.

No	**РЗИ, ВиК**	**Брой проби общо**	**От тях нестандартни**		**Брой анализи общо**	**От тях нестандартни**		**От тях стандартни**	
			брой	**%**		**брой**	**%**	**брой**	**%**
1	РЗИ Стара Загора	855	4	0,5	3559	8	0,22	3551	99,78
2	ВиК – Стара Загора	1216	0	0	2440	0	0	2440	100
3	ВиК……								
4	**Общо:**	2071	4	0,19	5999	8	0,13	5991	99,87

Проби и анализи по физико-химични и органолептични показатели през 2024г.

No	РЗИ, ВиК	Брой проби общо	От тях нестандартни		Брой анализи общо	От тях нестандартни		От тях стандартни	
			брой	%		брой	%	брой	%
1	РЗИ Стара Загора	855	69	8,1	18652	81	0,43	18571	99,57
2	ВиК – Стара Загора	1422	100	7,03	4146	100	2,41	4046	97,59
3	ВиК……								
	Общо:	2277	169	7,4	22798	181	0,79	22617	99,21

Проби и анализи по радиологични показатели (обща алфа-активност, обща бета-активност, радон и тритий), през 2024 г.

No	РЗИ, ВиК	Брой проби общо	От тях нестандартни		Брой анализи общо	От тях нестандартни		От тях стандартни	
			брой	%		брой	%	брой	%
1	РЗИ – Стара Загора	32	6	18,75	78	6	7,7	72	92,31
2	ВиК – Стара Загора	81	10	12,35	160	9	5,62	151	94,38
3	ВиК……								
	Общо:	113	16	14,16	238	15	6,3	223	93,70